

3. Korolenko V. G. *Deti podzemel'ja* / Vladimir Korolenko // Korolenko V. G. *Deti podzemel'ja. Dnevniky (1917–1921)*. – Har'kov: Folio, 2013. – S.5–56.

4. Korolenko V. G. *Dnevniky (1917–1921)* / Vladimir Korolenko // Korolenko V. G. *Deti podzemel'ja. Dnevniky (1917–1921)*. – Har'kov: Folio, 2013. – S.59–444.

5. Korolenko V. G. *O literature* / Vladimir Korolenko. – M.: Gosudarstvennoe izd-vo hudozhestvennoj literatury, 1957. – 715 s.

6. Korolenko V. G. *Slepoj muzykant* / Vladimir Korolenko // Korolenko V. G. *Povesti i rasskazy*. – K.: Dnipro, 1984. – S.79–203.

7. *Literaturnoe nasledstvo*. – M.: Nauka, 1973. – T.84. – Kn.1. – S.355–380.

8. Ovsjaniko–Kulikovskij D. N. *Sobranie sochinenij. Istorija russkoj intelligencii (80-e gody i nachalo 90-h)*. – SPb.: izd-vo «Obshhestvennaja pol'za»; knigoizdatel'stvo «Prometej», 1911. – T.9. – Ch.3. – 268 s.

9. Skubachevskaja L. A. *Literatura est' (i dolzhna byt') samym demokraticheskim iz social'nyh javlenij* // Korolenko V. G. *Deti podzemel'ja. Dnevniky (1917–1921)*. – Har'kov: Folio, 2013. – S.445–462.

Salij A., *Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor of Higher State Educational Establishment of Ukraine «Ukrainian Medical Stomatological Academy» (Ukraine, Poltava), anatoli.salj@gmail.com*

The tragedy of solitude in the works by V. G. Korolenko (historical and philosophical analysis)

The creative legacy of V. G. Korolenko is multifaceted and diverse, because he is not only a writer; it is a journalist, and to some extent a journalist, a human rights activist, and a citizen with an active life position, who, with the help of a word and a pen, communicates to the public the main principles of social justice, supremacy rights, and through the artistic text tries to reveal the depth of the human soul, the phenomenon of causality and consequence in the social behavior of man.

In the material, the main attention is paid to the topic of the topic that is poorly researched in the creative heritage of the thinker – the problem of individual loneliness. The writer himself did not distinguish this subject specifically, but she is constantly present in almost all his most famous works. It turns out that a lonely personality is one object of V. G. Korolenko's comprehension of a person as a «social being», although the writer is inclined to the fact that loneliness is a phenomenon mostly negative. It can and must be overcome through the internal efforts of the person himself and the help of a society, part of which is a person.

Keywords: solitude, alienation, artistic intuition, psychology, society, congenital defect.

* * *

UDC 227.4

Dyatlik T. N.,
competitor of the Department of Cultural Studies
of the National Pedagogical Dragomanov University,
a chairman of a non-governmental organization
«Euro-Asian Theological Association»
(Ukraine, Rivne), tdyatlik@gmail.com

THE CONFLATION IN THE EPISTLE TO GALATIANS 4:7

The article presents the conflation in the Epistle to Galatians 4:7. The issue of conflation was earnestly introduced into the field of New Testament textual criticism by Westcott and Hort in the late nineteenth century. Conflation is always the longest variant that is tertiary in origin and consists of the primary (authentic reading) and secondary (secondary variant) simpla. There is a set of the variants which seem to have appeared on account of such possible reasons as doctrinal alteration or harmonization, or syntactical improvement; the variants «θεου δια Χριστου» and «θεου δια Ιησου Χριστου» are not conflations or difflations, nor do they belong to the category of textual variants which emerge by «addition and omission».

Keywords: conflation, simplum, duplum, difflation, Epistle to Galatians, Corpus Paulinum.

(стаття друкується мовою оригіналу)

In the late nineteenth century, Westcott and Hort brought forth the idea that what they called the Syrian text type (today called the Byzantine text type) has a *conflate* character [20].

This concept is an important in the study of the texts of the New Testament, in particular in the Epistle to Galatians.

Therefore, short definitions are provided below for only the five most crucial terms used in the research:

Simplum (pl. *simpla*) is one of the two (or more) shortest variant readings which constitute a single element of the longest reading (*duplum*); for instance, two *simpla* would be «Ιησους» and «Χριστος».

Duplum (pl. *dupla*) is the longest variant which contains two *simpla*; if the longest variant contains three or more *simpla*, then it is called *tripulum* or *multiplum* respectively; for example, «Ιησους Χριστος» would be *duplum*, containing the two *simpla* «Ιησους» and «Χριστος».

Conflation is always the longest variant that is tertiary in origin and consists of the primary (authentic reading) and secondary (secondary variant) *simpla*; that is, «Ιησους» + «Χριστος» (the two *simpla*) = «Ιησους Χριστος» (tertiary *duplum*, that is conflation)¹.

Difflation (a direct opposite to conflation) is a posterior division of the longest reading (*duplum*, or *tripulum*, or *multiplum*) into two (or more) shortest readings (*simpla*); for example, the *duplum* «Ιησους Χριστος» has been divided into two *simpla* «Χριστος» and «Ιησους».

«*Addition and omission*» is the set of variant readings qualified by two or more *simpla* and by at least one *duplum*; for example, «κυριος Ιησους» is a primary *simplum*, «κυριος Ιησους Χριστος» is a secondary *duplum*, «Ιησους Χριστος» is the tertiary *simplum*.

The object of this article is paving the methodological way for further research into *conflation* in the Epistle to Galatians 4:7.

Θεου δια Χριστου, θεου δια Ιησου Χριστου (Gal 4:7)

Οτι δε εστε υιοι, εξαπεστειλεν ο θεος το πνευμα του υιου αυτου εις τας καρδιας ημων κραζον\ αββα ο πατηρ. ωστε ουκετι ει δουλος αλλα υιος ει δε υιος και κληρονομος αδια θεουα (Gal 4:7).

Variant Readings and Witnesses

Novum Testamentum Graece et Latine follows the reading «δια θεου» and provides a positive apparatus² with

¹ «It is necessary to make a logical distinction between primary, secondary, and tertiary readings. Westcott and Hort already treated conflation as a secondary reading, meaning that it is an inferior to the original reading ... The Alands do the same ... There is nothing inherently wrong with this. Additionally, it is often hold that the golden rule of textual criticism, on which I agree, is the principle that the reading which enables the textual critic best to explain the origin of other variants is most probably the original. When these remarks are applied to the analysis of conflation, one inevitably might run into a problem. By its very nature, conflation testifies to a more complex textual history because it is a combination of two earlier *simpla*, out of which one is the primary reading and another is the secondary variant. Consequently it means that conflation should be properly understood as a tertiary variant. This also holds true for the golden rule: both primary and secondary *simpla* must give as good reasons to account for the rise of conflation in textual transmission. If these two *simpla* cannot be demonstrably regarded as an explanation for a later conflation, there is a high probability that the simplification of the text has taken place» [7].

² «A *positive apparatus* is given for all the substantive variants, including those important for establishing the text. In these instances the evidence both *for and against* the text is shown, with the support for the text (= *txt*) always appearing last ... In the *positive apparatus* the consistently cited witnesses of the first order are always cited explicitly, while those of the second order are cited explicitly only when they differ from \dot{U} . In these instances the reader is given complete information about the consistently cited witnesses» [11, p. 7*, 8*].

six evidences against it: «δια θεου», «δια Χριστου», «δια Ιησου Χριστου», «θεου δια Χριστου», «θεου δια Ιησου Χριστου», «κληρονομος μεν θεου, συγκληρονομος δε Χριστου». *The Greek New Testament* accepts the variant «δια θεου» (A) as well, yet along with the above-named readings and variants, its critical apparatus additionally provides the variant «θεου».

Identification of the duplex readings for further analysis:

$$rA + rD = rF$$

$$rA = \text{simplum } \langle \text{θεου} \rangle$$

$$rD = \text{simplum } \langle \text{δια Χριστου} \rangle$$

$$rF = \text{duplum } \langle \text{θεου δια Χριστου} \rangle$$

$$rA + rE = rG$$

$$rA = \text{simplum } \langle \text{θεου} \rangle$$

$$rE = \text{simplum } \langle \text{δια Ιησου Χριστου} \rangle$$

$$rG = \text{duplum } \langle \text{θεου δια Ιησου Χριστου} \rangle$$

There are some difficulties with respect to the apparatus of *Novum Testamentum Graece et Latine*. In support of the two variants «θεου δια Χριστου» and «θεου δια Ιησου Χριστου», *Novum Testamentum Graece et Latine* mentions sy without parentheses, which means that «all the Syriac versions extant for the passage witness to the Greek reading indicated». However, if there are some slight variations among Syriac manuscripts, «parentheses mark those Syriac versions which show some minor difference»¹. Therefore, both variants are to be marked with the siglum sy in parenthesis, which is (sy), as is done in the critical apparatus of *Novum Testamentum Graece*.

Another problem among the witnesses provided in support of «θεου δια Χριστου» is the siglum a, which is present in the critical apparatus of *Novum Testamentum Graece* as well. At the same time, *Novum Testamentum Graece et Latine* provides the siglum ar (not a)² among the *Codices Latini* in the *Corpus Paulinum*. Therefore, instead of the siglum a in the critical apparatus of *Novum Testamentum Graece et Latine* the siglum ar should be listed.

Analysis of External Evidence

The variant «κληρονομος δια θεου» is preferred over the others, because it is attested by earlier and better Alexandrian witnesses such as the papyrus $\hat{\iota}^{46}$ and the three uncials A B C*, along with two minuscules 33 and 1739*^{vid} (that has the apparent, but not certain, reading). This variant is also supported by a number of Latin versions (it^b it^f it^g it^o it^s vg) and early authors (Ambrosiaster Augustine Niceta Pelagius Victorinus–Rome) together with two versions cop^{bo} geo¹, and four early authors (Basil Clement Didymus^{dub2/3} Cyril)³.

The variant «θεου» is considered secondary, since it is supported only by one early version arm_v and one minuscule 1962_{XI}. The same judgment also applies to the variant «δια θεου», which is witnessed to only by two Western uncials from the ninth century (F G) and one minuscule 1881_{XIV}.

The five other variant readings (which introduce «Ιησου» or «Χριστου», or both) are considered secondary because

of the late *manuscript* support (if not counting some early versions and authors). Although the variant «δια Χριστου» is attested by some early witnesses (cop^{sa} syr^{pal} Eusebius–Emesa Jerome), it nevertheless is supported by only three minuscules (81 630 2464). The variant «δια Ιησου Χριστου» is witnessed to only by the corrected minuscule⁴ 1739^c and three lectionaries (l 592 l 593 l 1439). Therefore, neither of these two variants is authentic, since both have weak and late *manuscript* support.

Among secondary variants, «θεου δια Χριστου» has the best and widest manuscript support from the Alexandrian, Western, and Byzantine text types. It is witnessed to by nine uncials⁵, thirteen minuscules, some lectionaries, and a few early versions (it^{tr} it^d geo² slav^{ms}), along with six Greek authors.

As to the variant «θεου δια Ιησου Χριστου», it is attested by one uncial P, five minuscules (6 263 326 1505 2127), nine lectionaries, and a few early versions (syr^p syr^h eth slav^{ms}), along with one early author (Theodoret^{1/2}).

The variant «θεου, συγκληρονομος δε Χριστου» is supported only by one uncial Ψ and one author Ps–Athanasius.

Thus, on the basis of external evidence it is still possible to conclude with confidence that «δια θεου» is the authentic reading since it is the reading that is (i) attested by the group of the *oldest* manuscripts ($\hat{\iota}^{46}$ Ψ* A B C*, which are of the Alexandrian text type)⁶, (ii) supported in different geographical areas, and (iii) strongly witnessed to by the best witnesses of the Alexandrian text type, along with a number of versions and authors of the Western text type.

While the variant «θεου δια Χριστου» has wide geographical support and is attested by the witnesses of three text types, it is not witnessed to by the oldest manuscripts. Three witnesses (Ψ* C* geo¹) which originally had the reading «δια θεου», were later corrected by the correctors to «θεου δια Χριστου» (Ψ² C³ geo²). As to the types of text, it should be noted that this variant is supported by the late Alexandrian minuscules along with some witnesses of the Byzantine text type⁷, and Western witnesses are spread between at least three variants⁸. Therefore, it is not possible to contend that the variant rF is well supported by different text types. Thus, «κληρονομος θεου δια Χριστου» is not the authentic reading.

Chronological Sequence of the Variants

In the presence of so many variant readings, it is extremely difficult to establish an exact chronological sequence of the variants. However, on the basis of the

⁴ The minuscule 1739*^{vid}_x most likely originally had the reading «δια θεου», which about two centuries later was altered by the corrector_{XII} to «δια Ιησου Χριστου». In the critical apparatuses of UBS^{1,2,3} the minuscule 1739 is provided in support of rE. However, starting from UBS^{3cor}, 1739*^{vid} is added under the variant rB, and 1739^c under the variant rE.

⁵ The reading «δια θεου» in the uncials Ψ* C* is corrected to «θεου δια Χριστου» by the second corrector of the uncial Ψ, and the third corrector of the uncial C.

⁶ However, the *later* Alexandrian witnesses are spread between some other variants.

⁷ A number of the lectionaries support the variants rE and rG, and there is still a question with respect to the text type of the uncials P and Ψ.

⁸ «Δια θεου» it^b it^f it^g it^o it^s vg Ambrosiaster Augustine Niceta Pelagius Victorinus–Rome; «δια θεου» F G; «θεου δια Χριστου» D 1912 it^d it^{tr} Theodoret^{lat}.

¹ [11, p. 25].

² *Ibid.*, p. 716.

³ The uncial C* is marked with *vid* starting from *The Greek New Testament*. The minuscule 1739*^{vid} appears in support of the variant rB starting from *The Greek New Testament* as well. The reading of Didymus^{2/3} is marked *dub* starting from *The Greek New Testament*.

earlier witnesses (presented in the critical apparatuses of *Novum Testamentum Graece et Latine*), an *approximate* reconstruction of the chronological sequence can be made as follows. The reading «δια θεου» is the primary reading, after which (at the end of the third century or the beginning of the fourth century at the latest) the reading «δια Χριστου» appears in cop^{sa} [9, p. 200]. The variant «θεου δια Χριστου» emerged starting from the second part of the fourth century (Athanasius²⁹⁵⁻³⁷³ Didymus^{dub1/3 ca. 313-398}) [1, p. 176, 178]. Then in the fifth century the variants «θεου» (attested as early as the Armenian version) and «θεου δια Ιησου Χριστου» (witnessed to as early as in the first part of the fifth century, considering syr^p_{450 at the latest} and Theodoret^{1/2 ca. 393-466}) appear [*Ibid.*, p. 197, 183]. Beginning from the eighth and ninth centuries, two more variants show up, «θεου, συγκληρονομος δε Χριστου» (Ps–Athanasius, VIII?) [*Ibid.*, p. 176], and «δια θεου» respectively. Finally, in the twelfth century the last variant «δια Ιησου Χριστου» emerges.

Analysis of Internal Evidence

The existence of eight variants indicates that scribes, translators, and editors had difficulties interpreting who was «the agent» through whom sons are made heirs. Consider, for example, the uncials Ξ C (Ξ* C* «δια θεου», Ψ C³ «δια Χριστου»), the minuscule 1739 (1739*^{vid} «δια θεου», 1739^c «δια Ιησου Χριστου»), Coptic versions (cop^{sa} «δια θεου», cop^{sa} «δια Χριστου»), Latin versions (it^b it^f it^g it^h it^s vg «δια θεου», it^{af} it^d «δια Χριστου»), and Georgian versions (geo¹ «δια θεου», geo² «δια Χριστου»).

Therefore, as regards «the agent», the eight variant readings can be arranged into at least three groups. The first group consists of the reading rB, according to which God is «the agent». Four other variants, according to which «Χριστος» (rD and rF) or «Ιησους Χριστος» (rE and rG) is «the agent», belong to the second group. Finally, the variants rA, rC and rH, which do not speak at all about «the agent», constitute the third group.

It is best to start a discussion of possible reasons for the variants' emergence with the question: what internal evidence supports the original reading? A few factors speak in favour of «δια θεου» as the authentic reading, and of the second group as secondary variants. The *first factor* is that the variant rB is the shorter reading and is attested by the earlier manuscripts. Although the variants rA, rD, rF and rG are supported by some early witnesses (such as early versions and authors) as well, no early *manuscript* speaks in favour of any of them.

The *second factor* is that «δια θεου» is the harder reading since the preposition «δια» with the noun «θεος» in the genitive suggests that God, rather than Christ, is *the agent* through whom sons are made heirs. Thus, the reason why the variants with «Χριστου» or «Ιησου Χριστου» emerged was probably that these «are felt to express the truth better» [5, p. 201], since in his epistles Paul speaks more often about Jesus Christ, not the Father, as «the agent» or the Mediator¹. Speaking about possible reasons for the origin of the reading «δια Χριστου», the *doctrinal alteration* (or clarification?) with respect to «the agent» explains it the best (due to Christological arguments).

The *third factor* in favour of the reading «δια θεου» is the fact that *God* alone is «the agent» through whom sons

are made heirs. In that way it fits best Paul's theology in Galatians: «The last two words, «through God», are a reminder of Paul's insistence since the beginning of the letter that the entire process of redemption is the work of God» [4, p. 212]². The contrast is not between God and Christ, as those scribes who altered the readings mistakenly thought, but between God and man as the agent of redemption.

Finally, the *last factor* is that «δια θεου» is used only once in the New Testament, that is in Gal 4:7. However, the preposition «δια» is implied in Gal 1:1 «παυλος αποστολος ... ουδε δι' ανθρωπου αλλα δια Ιησου Χριστου και θεου πατρος»³. On the other hand, the preposition «δια» with «Χριστου» (or «Ιησου Χριστου», or «κυριου ημων Ιησου Χριστου») is used in the New Testament more than twenty times⁴. This means that the variants with Jesus Christ as «the agent» (through whom sons are made heirs) «are apparently substitutions of a common expression for one which is unusual and startling»⁵, and reflect, most likely, later Christological arguments.

Thus, the second group of variants (rD, rE, rF and rG, which also have the *later* manuscript support) can generally be explained by (i) *doctrinal alteration* (or clarification?) of the original «δια θεου», or (ii) scribal/editorial attempts to bring the authentic reading into accord with the more common expression. Then what about the third group of the variants, which mentions neither God nor Christ as «the agent»?

Aside from *doctrinal alteration*, the variant «θεου» can have two possible explanations. The preposition «δια» could be omitted accidentally during translation or transcription. A more probable reason is *syntactical improvement* of the phrase «ει δε υιος, και κληρονομος δια θεου» that resulted in the variant «ει δε υιος [θεου], και κληρονομος θεου» (if the noun «υιος» really implies the word «θεου»).

As to the variant rC, in view of the different shape of the final letters in the words «QEOU» and «QEON», it could not have emerged accidentally. Therefore, it seems to have appeared as a result of intentional case shift (*syntactical modification*) in the reading «δια θεου» resulting in the variant «δια θεον». Thus, the variant rC provides the meaning not «heirs through God» but «heirs for [the sake of?] God»⁶.

Speaking about the variant rH, it is obviously a *harmonization* with Rom 8:17 (dotted line indicates partial agreement, while solid line denotes complete agreement):

Gal: ει δε υιος και κληρονομος μεν θεου, συγκληρονομος δε Χριστου

Rom: ει δε τεκνα, και κληρονομοι κληρονομοι μεν θεου, συγκληρονομοι δε Χριστου

Consequently, the variants in the third group (rA, rC and rH) are secondary variants as well. Thus, on the basis

² See, for instance, Gal 1:1, 3, 4, 10, 15, 24; 2:6, 19, 21; 3:6, 8, 11, 17, 18, 20, 21, 26; 4:4, 6, 9, 14; 6:7, 16 (the list is provided by Betz as well).

³ That is, Paul became an apostle not *through* man, but *through* Jesus Christ and *through* God the Father.

⁴ John 1:17; Acts 10:36; Rom 1:8; 2:16; 5:1, 11, 17, 21; 7:25; 15:30; 16:27; 1 Cor 4:10; 15:57; 2 Cor 1:5; 3:4; 5:18; Gal 1:1; Eph 1:5; Phil 1:11; 3:7; 1 Thes 5:9; Tit 3:6; Heb 13:21; 1 Pet 2:5; 4:11; Jude 1:25.

⁵ Lightfoot, *Saint Paul's Epistle to the Galatians*, p. 170.

⁶ It is interesting to note that in LXX «δια [τον] θεου» is used only in the books of Maccabees (3 Mac 6:36; 4 Mac 16:18, 19, 21, 25; 17:20).

¹ See, for example, Rom 5:1; 1 Cor 15:57; Eph 1:5; Phi 1:11; 1 Thes 5:9; Tit 3:6.

of internal (and, to a lesser degree, external) evidence, the reading «*δια θεου*» is accepted as the authentic reading, and the other seven variants are considered secondary.

Conclusion. In spite of the fact that in the presence of so many variants it is practically impossible to reconstruct the real chain of the variants' emergence, it is yet possible to conclude with confidence that the variant «*θεου δια Χριστου*» is not a *conflation* of «*θεου*» and «*δια Χριστου*» as well as the variant «*θεου δια Ιησου Χριστου*» is not a *conflation* of «*θεου*» and «*δια Ιησου Χριστου*». There are two main reasons for such a decision. First of all, the variant «*θεου*» (being one of the *simples* for both *duplas*) is supported only by the Armenian version and the minuscule 1962. Therefore, it is really hard to believe that any scribe commit a *conflation* when the variant from which the conflation must have been made is witnessed to so weakly. Or in other words, why would the scribe of the uncial D have been using the Armenian and Sahidic versions, so as even to be able to make a *conflation*? The second reason is that the variant «*δια Ιησου Χριστου*» is not attested before the twelfth century. Hence, for chronological reasons, «*θεου δια Ιησου Χριστου*» cannot be regarded as a *conflation*.

The variant «*θεου δια Χριστου*» is not a *diffflation* of «*θεου*» and «*δια Χριστου*», since «*δια Χριστου*» appears as early as in the fourth century already in the Sahidic version, while «*θεου δια Χριστου*» is witnessed to only by the sixth century (it^d D, if not taking into consideration at least the writings of Athanasius and Chrysostom). The variant «*θεου δια Ιησου Χριστου*» is also not a *diffflation* of «*θεου*» and «*δια Ιησου Χριστου*», because (as was already mentioned in the previous paragraph) the variant «*δια Ιησου Χριστου*» is not attested before the twelfth century.

Considering the external evidence, the variant «*θεου δια Χριστου*» is also not an «*addition and omission*»¹, since the two variants «*δια Χριστου*» and «*θεου δια Χριστου*» are simultaneously witnessed to in the fourth century in the writings of Eusebius–Emesa/Jerome and Athanasius/Chrysostom respectively. Not far from these two variants is attested the variant «*θεου*» by the Armenian version in the fifth century. As to the variant «*θεου δια Ιησου Χριστου*», it is also not an «*addition and omission*», since the variants «*θεου*» and «*θεου δια Ιησου Χριστου*» appeared simultaneously in versions such as the Armenian and the Syriac Peshitta respectively. Taking into consideration the support of «*θεου δια Ιησου Χριστου*» by the lectionaries (see the section 2.3.1.3), the variant «*δια Ιησου Χριστου*» could have appeared in the lectionaries 1439, 593 and 592 on account of accidental omission of «*θεου*» from «*θεου δια Ιησου Χριστου*». However, it should be noted that an *exhaustive* analysis of the textual history of these variant readings exceeds the bounds of this research thesis into the candidates for *conflation*.

Thus, in this particular instance (in view of so many diverse variant readings) it would be the safest simply to conclude this discussion with two further remarks; (i) there is a *set of the variants* which seem to have appeared on account of such possible reasons as *doctrinal alteration* or *harmonization*, or *syntactical improvement*²; (ii) the variants

¹ To remind, «*addition and omission*» is the title of the category for a set of variant readings which textual history has characterized by *addition and omission*.

² It must also be mentioned that the presence of «*θεου*» in the variants «*θεου δια Χριστου*» and «*θεου δια Ιησου Χριστου*» could be due to the probable influence of Rom 8:17.

«*θεου δια Χριστου*» and «*θεου δια Ιησου Χριστου*» are not *conflations* or *diffflations*, nor do they belong to the category of textual variants which emerge by «*addition and omission*».

References

1. Aland, Kurt and Barbara Aland. The Text of the New Testament: an Introduction to the Critical Editions and to the Theory and Practice of Modern Textual Criticism. 2nd ed., rev. and enl. Grand Rapids, MI: William B. Eerdmans Publishing Company, 1989.
2. Alford, Henry. The Greek Testament with a critically revised text, a digest of various readings, marginal references to verbal and idiomatic usage, prolegomena, and a critical and exegetical commentary. Vol.3, Galatians–Philemon. Chicago: Moody Press, 1958.
3. Bacon, B. W. «The Reading ος ουδε in Gal. 2:5.» Journal of Biblical Literature 42 (1923): 69–80.
4. Betz, Hans Dieter. Galatians: A Commentary on Paul's Letter to the Churches in Galatia. Hermeneia – A Critical and Historical Commentary on the Bible. Philadelphia: Fortress Press, 1979.
5. Bruce, F. F. The Epistle to the Galatians: A Commentary on the Greek Text. The New International Greek Testament Commentary. Grand Rapids, MI: William B. Eerdmans Publishing Company, 1981.
6. Comfort, Philip W., and Barrett, David P., eds. The Text of the Earliest New Testament Greek Manuscripts: A Corrected, Enlarged Edition of the Complete Text of the Earliest New Testament Manuscripts. Wheaton, ILL: Tyndale House Publishers, 2001.
7. Hyvönen, Esa. Conflation among the Textual Witnesses of Mark's Gospel. The draft of thesis to Mr. Taras Dyatlik in a personal correspondence. 10 March 2005.
8. Metzger, Bruce M. A Textual Commentary on the Greek New Testament. 2nd ed. Stuttgart: United Bible Societies, 1994.
9. Metzger, Bruce M. The Text of the New Testament: Its Transmission, Corruption, and Restoration. 3rd ed. enl. Oxford: Oxford University Press, 1992.
10. Novum Testamentum Graece. Rev. 26th ed. rev. Eds. Kurt Aland, Matthew Black, Carlo M. Martini, Bruce M. Metzger, Allen Wikgren. Stuttgart: Deutsche Bibelstiftung, 1981.
11. Novum Testamentum Graece et Latine. Eds. Barbara Aland, Kurt Aland, Johannes Karavidopoulos, Carlo M. Martini, and Bruce M. Metzger. 27th ed. corr. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1999.
12. The Greek New Testament. Eds. Kurt Aland, Matthew Black, Bruce Metzger, Allen Wikgren. 1st ed. Stuttgart: United Bible Societies, 1966.
13. The Greek New Testament. Eds. Kurt Aland, Matthew Black, Carlo M. Martini, Bruce M. Metzger, and Allen Wikgren. 2nd ed. Stuttgart: United Bible Societies, 1968.
14. The Greek New Testament. Eds. Kurt Aland, Matthew Black, Carlo M. Martini, Bruce M. Metzger, and Allen Wikgren. 3rd ed. Stuttgart: United Bible Societies, 1975.
15. The Greek New Testament. Eds. Kurt Aland, Matthew Black, Carlo M. Martini, Bruce M. Metzger, and Allen Wikgren. 3rd ed. corr. Stuttgart: United Bible Societies, 1983.
16. The Greek New Testament. Eds. Barbara Aland, Kurt Aland, Johannes Karavidopoulos, Carlo M. Martini, and Bruce M. Metzger. 4th rev. ed. Stuttgart, United Bible Societies, 1994.
17. The Greek New Testament according to the Majority Text. 2nd ed. Eds. Zane C. Hodges, and Arthur L. Farstad. Nashville: Thomas Nelson Publishers, 1985.
18. Tischendorf, Constantin. Bibliorum Codex Sinaiticus. Volumen Quartum. Novum Testamentum cum Barnaba et Pastore. Petropoli, 1862.
19. Tischendorf, Constantin. Novum Testamentum Graece, vol.2. Leipzig: Giesecke and Devrient, 1872.
20. Westcott, B. F., and Hort, F. J. A. Introduction to the New Testament in the Original Greek: with Notes on Selected Readings. New York: Harper and Brothers, 1882; reprint, Peabody, MA: Hendrickson Publishers, 1988.

Дятлик Т. М., пошукач кафедри культурології Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова, голова правління ГО «Свро–Азіатська теологічна асоціація» (Україна, Рівне), tdyatlik@gmail.com

Конфліція у Посланні до Галатів 4:7

Ця стаття присвячена вивченню конфліції у Посланні до Галатів 4:7. Поняття конфлітації запровадили у текстологічну критику Нового Завіту

Вексоти і Хорт наприкінці XIX століття. Конфліція – це завжди найдовший варіант, що є третім за послідовністю та становить постання первинної (автентичне читання) і вторинної (пізніший варіант) смпли (simplum). У Посланні до Галатів 4:7 існує ряд варіантів прочитання, які, можна припустити, з'явилися через такі ймовірні причини, як доктринальна зміна, гармонізація або синтаксичні зміни; варіанти «θεου δια Χριστου» і «θεου δια Ιησου Χριστου» не є конфліціями або дефліціями, а також не належать до категорії текстових варіантів, які виникають за допомогою «додавання і пропуску».

Ключові слова: конфліція, simplum, duplum, дифліція, Послання до Галатів, Corpus Paulinum.

* * *

УДК 291.12

Жень Цзя,
аспірант, Національний педагогічний
університет ім. М. П. Драгоманова
(Україна, Київ)

Дихотомія поглядів на особистість в філософії Сходу і Заходу

Розглянуто ідею Планетарної особистості як ідеалу людини XXI століття; послідовно проаналізовано позитивні й негативні впливи планетарної матриці як об'єктивного чинника, ціннісно-сміслового Універсуму як суб'єктивованого чинника. Розглянуто уявлення китайських і європейських теоретиків про особистість людини як суб'єктивованого чинника; вказано на суттєві суперечності між їх підходами у горизонті світосприймання, сприйняття часу і простору, розуміння явища особистості людини, її генезису, морфології і функціоналу, різне сприйняття свободи людини, наявність межі між громадянами Сходу і Заходу в розумінні сім'ї і родинного виховання, різноспрямованість національних культур, діаметральна різниця в ідеологіях організації життєустрою народу, суперечності у сфері розуміння держави, методів управління суспільством і поведінкою людини у соціумі. Зазначено, що суб'єктивні оцінки пересічної особистості є першою сходинкою до практичного оволодіння ідеєю Планетарної особистості. Запропоновано оцінити чотири виходи з цієї ситуації.

Ключові слова: особистість, Схід, Захід, філософська думка, планетарна матриця, ціннісно-смісловий Універсум, цінності, тіло, дух, суперечності, Китай, Європа, ідеологія, сім'я, лімітроф.

Інформаційна доба завдяки механізмам глобалізації, інформатизації і соціальної комунікації робить наш світ органічним цілим, незважаючи на десятки військових конфліктів і екологічних загроз. У зв'язку з цим постає проблема формування якісно нового суб'єкта культурно-історичного процесу як джерела і рушійної сили становлення соціального організму планети.

У пізнавальному просторі загострилась проблема формалізації ідеалу людини XXI століття. Ми вважаємо, що це має бути Планетарна особистість. Ця робоча гіпотеза органічно випливає з еволюції людини протягом останніх двох-трьох тисячоліть. Вжитий нами термін «планетарна» означає, що це має бути ідеал, який інтегрує у цілісність зміст особистості людини Сходу і Заходу. І це у той час, коли філософські школи, наприклад Китаю і Європи, далеко «розійшлися» у пізнанні планетарного світу і людини не тільки у інструментарії, але й у поглядах на сам предмет пізнання і оцінки продуктів цього процесу.

Проблеми особистості в Китаї розглянуті у працях Конфуція, Лао-цзи, Мен-цзи, Сюнь-цзи, Лу Цзю-юань, Ван Ян-міна, Цзи-Чан, Шан-Ян, та Хань Фей-цзи, Хуї Нен, Ма Цзу, І-Син, Дзю Мо Ло Ши, Шен Цю і Сюань Цзан, Тань Ситун, Сунь Ятсен, Янь Фу, Лян Цичао, Чжан Лівень, Джао Цзунь, Чжоу Женгуан, Ли Вейу, Чена Ханне, Фен Юланя, Ян Кунжу, Ся Юцзиня, Су Гуан-хуна і Ю Бяня та синологів: А. Кобзева, Є. Кичанова,

О. Мартинова, В. Рубина, Л. Переломова, М. Абаєва, Л. Бороха, Л. Васильєва, Н. Калужної, М. Конрада, А. Лукьянова, Т. Мазур, О. Маслова, І. Семененко, С. Серова, М. Титаренка та ін.

При цьому процес освоєння цього явища відбувається в умовах наявності у сучасному планетарному просторі двох протилежно діючих сил: 1) центроспрямованої (Схід), що підпорядковує різноманіття єдиного верховному початку; 2) відцентрової (Захід), що ініціює особисту свободу. Тож для того, щоб шукати точки дотику, спочатку треба встановити позиції, за якими ми спочатку розходимося відносно до ідеї Планетарної особистості.

Мета статті полягає у відтворенні розбіжностей у поглядах на особистість між китайською і європейською філософською думкою у горизонті сприйняття ідеї Планетарної особистості як ідеалу людини XXI століття.

Для цього ми вимушені розглянути об'єктивні, об'єктивовані, суб'єктивовані та суб'єктивні чинники, що позитивно впливають на узгодження або протидіють впровадженню у практику життєдіяльності сучасної світової спільноти ідеї Планетарної особистості як моделі людини XXI століття.

Сьогодні інтеграції поглядів Сходу і Заходу на Планетарну особистість заважає об'єктивний стан планетарної матриці життєустрою, що утворює загальні умови буття людини. Справа в тому, що планетарна матриця життєустрою за часи техногенної цивілізації набула «ячеїстої» форми, тобто кожна окрема держава зафіксована у планетарній матриці як самодостатня монада зі своєю системоутворювальною потребою, відповідними технологіями інтелектуального супроводу, засобами її задоволення і захисту.

Так, наприклад, за спостереженням В. Нікітенко, у центрі уваги американської нації є домінування у світі, європейської – поширення гуманізму, арабо-ісламської – релігія, китайської – продовження роду, православно-слов'янської – продукування духовності, індійсько-індуїстської – збереження кастової ієрархії, японської – робота, латиноамериканської – пошук ідентичності та утвердження власної індивідуальності, африканської – забезпечення продовольчої проблеми [10].

Важливим є присутність об'єктивованого ціннісно-сміслового Універсуму та тенденції його саморозгортання на початку XXI століття. Цей момент розглянув С. Кримський у статті «Цінністно-смысловой Універсум человека». Він пише: «Так поволі, під гуркіт науково-технічного перевороту XX століття, на порядку денному сучасності постала гуманітарна революція. Вона почалася в останній чверті XX ст., здавалося б, зі звичайного для соціокультурних процесів явища: кризи чергової філософської школи, на цей раз неопозитивізму. Однак за цією досить тривіальною для історії філософії ситуацією виник більш фундаментальний факт – вичерпування можливостей методологоцентризму, пріоритету проблем методу над смислотетивним усвідомленням суцього» [6].

Отже, зі зміною наших уявлень про людину і її місце у світі приходить визнання фундаментальності антропного принципу, що лежить в основі ноосоціогенезу в планетарному просторі і навіть ноокосмогенезу. Тому освоєння ідеї Планетарної особистості є ключем до розуміння змісту сучасної доби. Але тут заважає велика